

C. Laulud noortest ja nende omavahelistest suhetest

49. METS NEIUDE VAHEL.

Karksi.

[MM $\text{♪} = 160$]

1-2. Me o - lem kol-mek-si sō - sa - re,
me o - lem kol-mek-si sō - sa - re. Kust me kol-mi
kok - ku saa - me, kust me kol - mi kok - ku saa - me?

- Me olem kolmeksi sōsare.
Kust me kolmi kokku saame,
kolmi kokku, nellä ütte,
kolmi kokku kukkumaie,
5. nellä ütte laulamaie?
Varik u meie vahel,
kuusik meie kottelle.
Oh mu veli, vellekene,
ihva kirves kirjuvarsi,
10. tapper tii tuliteräves,
raiu varik me vahelta,
kuusik meie kotteelta,
sis me kolmi kokku saame,

Laulik Greete Jents Karksist.

15. kolmi kokku kukkumaie,
nellä ütte laulamaie.
Küll mul viisi kui veereten.

Laulnud Greete Jents, 77 a. vana, Abja rajoonis, Nuia alevis
[= Karksi kihelkonnas] 1961. a. Üles kirjutanud H. Sirmais ja S. Lätt
(RKM II 104, 614 (72) ja RKM II 107, 293 (13)).

50. NEIUD NAGU SÖJAVÄGI.

Karksi.

1-2. Ta-lu-ke-ne, til-lu-ke-ne, ko-du-ke-ne, kul-la-ke-ne!

Talukene, tillukene,
kodukene, kullakene,
majakene, madalikene,
ära sina pajju pakku joose!
5. Mōlit sōja sōiteveda,
ratsaväge ratsuteved.
Ei siin sōida sōda suuri,
ratsute ei ratsavägi —
sōitva siin sōsartse paari.

Ann Toompalu Karksist laulab vanu regivärssse.

Laulnud Ann Toompalu, 85 a. vana, Abja rajoonis, Polli külanõukogus [=Karksi kihelkonnas] 1960. a. Üles kirjutanud H. Sirmais ja S. Lätt (RKM II 104, 325 (2) ja RKM II 94, 36 (2)).

51. VASTU ÖÖD KÄIMAS.

Harju-Jaani.

1-2. Kus me lähme vasta öö-da, vasta öö-da, vasta päeva

Tralliviis.

Kus me lähme vasta ööda,
vasta ööda, vasta päeva,
vasta pilgesta pimedat,
vasta koitu kolletuma?

5. Lähme kuud kuulamaie,
päevada vaatamaie,
ihada imestamaie,
kas on kuul kuube seljas,
või on päeval pärja peassa,
10. ihal õbeelmeeida.

Ei ole kuul kuube seljas,
ega päeval pärja peassa,
ihal õbeelmeeida.

Laulnud Kai Puks, 58 a. vana, Harju-Jaani kihelkonnas, Anija vallas, Lookülas 1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EOS X 1843 (38) ja 1969/70 (187)).

52. TORE SÖIT.

Kadrina.

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by '8') and G major (indicated by a treble clef and a sharp sign). The first staff begins with a quarter note followed by an eighth note. The second staff begins with a half note. The third staff begins with a half note. The lyrics are written below the music, corresponding to the notes. There are three variations (1), (2), and (3) indicated above certain notes. The lyrics are:

1-6. Läh-me siit lä-bi kü-la-de, lä-bi uu-te
uu-lit-sa-te, lä-bi val-ge vai-ni-u-te!
El-gib el-mi-ne e-es-sa, pau-gub paadi-
-ne re-es-sa, lōk-sub loo-ka lōm-mus-puine.

1) var. 2) var. 3) var.

Lähme siit läbi külade,
 läbi uute uulitsate,
 läbi valge vainiute!
 Helgib helmine eessa,
 paugub paadine reessa,
 lōksub looka lōmmuspuine,
 paukus piitsa pihlakane,
 halli lindu aisalaani,
 tuvikene turjalaani,
 10. kotkas saanikoljulagi.

Laulnud Mai Videlik, 85 a. vana, Kadrina kihelkonnas, Vohnja
 vallas, Metsakülas 1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch
 (EÜS X 2531 (70) ja 2660/1 (199)).

53. OMA JA VÕORA KÜLA POISID.

Haljala.

Energico

1. Vaat kus, vaat kus, ven - ni - ke - sed,

vaat kus, vaat kus, ven - ni - ke - sed.

Vaat kus, vaat kus, vennikesed,
 vaat kus seisid Palmse poisid,
 sääl oli viina villimine,
 olle välja ostemine.

5. Vaat kus seisid Loobu poisid,
 sial oli vee villimine,
 kalja välja kallamine.

Laulnud Viilip Klaas, 50 a. vana, Haljala kihelkonnas, Vihula
 vallas, Koldu külas 1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak (EÜS X 1445 (27)).

54. VENNA KIITUS.

Audru.

MM ♩ = 196

1 Kü - la õ - de, õ - be - nei - du, kaś - ke, kaś - ke,
kü - la õ - de, õ - be - nei - du, kaś - ke.

«Küla õde, õbeneidu,
kas'ke, kas'ke,
kardaskörti, kaaberpölle,
kas sa tahad mu vennal tulla?»
5. «Kus ma vōin su vennal tulla,
ma ei tunne sinu venda.»
«Mis sest minu vennast tunda:
küll oli valge merevahtu,
viil aga valgem minu venda;
küll oli pikka merekōrgas,
10. viil aga pikem minu venda;
küll oli sile sillapuu,
viil aga siledam minu venda;
küll oli lahke laaneleppa,
viil aga lahkem minu venda.»

Laulnud Mari Sutt, 55 a. vana, Audru kihelkonnas, Võlla vallas,
Soomra külas 1931. a. Ules kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 464 (4) ja
ERA II 39, 102/3 (11)).

55. SALA NEIUSID VAATLEMAS.

Põlva.

1-2. Hii - li, hii - li, hii - li, hii - li, i - lus o - le,
va - hi, va - hi, va - hi, va - hi, val - ge o - le!

Hiili, hiili, illus ole,
 vahi, vahi, valge ole!
 Nulgast vahe noore mehe,
 värja alta valge kübara:
 5. kae kui illus ilotelles,
 kena urba keerutelles.

Laulnud Juhani Lõoke Põlva kihelkonnas 1904. a. Üles kirjutanud
 M. Hermann (EÜS I 997 (19)).

56. NEIU TAHAB KASVADA.

Tõstamaa.

1-2. Vaa-dak, vaadak, val-la poi-sid, kas-ke,

vaat mis tüd-ruk mi-nust kas-vab, kas - ke !

Vaadak, vaadak, valla poisid,
 kaske,
 vaat mis tüdruk minust kasvab!
 Ma kui maasikas mäelle,
 sinilille lepikusse,
 5. õbeelmes einamaasse,
 kullerkuppu koppelisse.
 Käin kui teter teeda mööda,
 maasikas käin maada mööda,
 elmed kaelas mul elavad,
 10. pärlid kaelas mul põlevad,
 rahad kaelas ragisevad,
 reesisilmad sätendavad.
 Las mind olla, las mind kasva,
 las mind olla osjukene,
 15. kasva karjavitsukene.
 Küll seda osja otsitasse,
 karjavitsa lõigatasse.

Laulnud Kooli Pärt, 56 a. vana, Tõstamaa kihelkonnas, Seliste
 vallas 1907. a. Üles kirjutanud P. Süda ja H. Silbermann (EÜS IV 1860 (53)
 ja 2008/9 (46)).

57. EI OLE ÜKSINDA.

Kolga-Jaani.

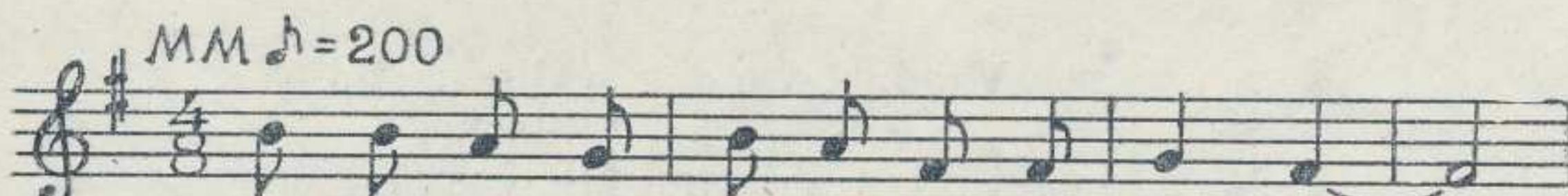
1-2. Ju-ret, ju-ret, juksma-tu-len? Ä-ra tu-le, ät-si-ke-ne!

«Juuret, juuret juks ma tulen?»
«Ära tule, ätsikene!
Isa künab küüdudega,
venda vahib püssilisi,
5. sōsar hallile äestab,
ema varjulta vaatab.»

Laulnud Ell Kurno, 80 a. vana, Rannu kihelkonnas, Valguta vallas 1910. a. Laul pärit sünnikohast Kolga-Jaani kihelkonnast. Ules kirjutanud P. Tatz ja J. Sossi (EÜS VII 2719 (37) ja 2693 (18)).

58. NINAKAD NEIUD.

Audru.

1. Läk-sin ü-le Tu-pe-nur-me, kas-ke,

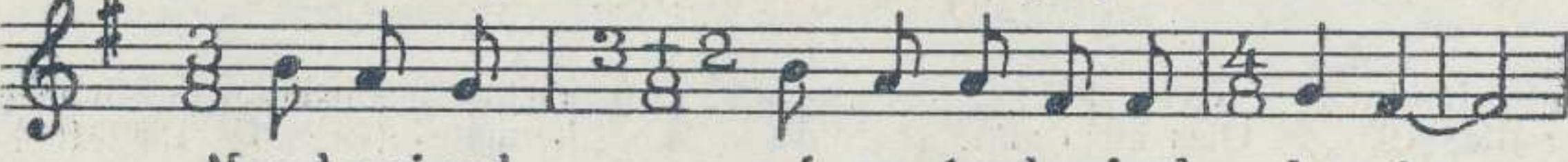
läk-sin ü-le Tu-pe-nur-me, kas-ke.

9-13. Pii-bu-suīt-su nad su-re-vad, kas-ke,

vii-na-ving neil vō-tab in-ge, kas-ke.

Need nei-ud

ni-na-kadneiud, kas-ke,

Läksin üle Tupenurme,
seal tuli vasta neiusalka,
niikui saareōie salka —
ei nad karda piibusuitsu,
5. piibusuitsu, viinavingu.

Lähme, lähme, käime, käime,
tuli meil vasta neiusalka,
niikui närtsin lillekimpu —
piibusuitsu nad surevad,
10. viinaving sii võtab inge.
Need neiud ninakad neiud,
mustadkulmud, kurjad neiud,
valgedpead, val'lud südamed.
Ei neid kosi kiigi peiū —
15. peiul pikka piibuvingu.

Laulnud Mari Sutt, 55 a. vana, Audru kihelkonnas, Võlla vallas,
Soomra külas 1931. a. Ules kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 465 (6) ja
ERA II 39, 148/9 (34)).

59. LAISAD NEIUD.

Laiuse.

1-2. Neit - si - ke - sed, noo - ru - ke - sed,
mis te en - did ar - va - a - te?

- Neitsikesed, noorukesed,
mis te endid arvaate,
et te poissa põlgaate?
Tukkudes te teete tööda,
5. laiseldes lõnga lasete:
viis aga vilku vaksa peale,
sada sõlme süllalegi.
- Kui teie kangast kujute,
suga teil nutab suitsussagi,
10. n nied vinguvad vingussagi.
Vana hatt teil ajab pooli,
vana Kärt teil käärrib kangast,
sigurik teil süstikulle,
lamerikud lasid lõnga.
15. Sai see kangas valminesse,
hakkasid aru pidama:
mis sest kangast saadanesse?
Sealt sai Kärdul käterätik,
hatal sai aluspakas,
20. sigurikul siidisärki,
lamerikul [laiiad] püksid,
karjasel sai kaelakotti —
ei see sündind orja selga. [— — —]

Ules kirjutanud M. Kõrts Laiuse kihelkonnas 1891. a. (EÜS IV
180 (206)).

60. POISID PÖLGAVAD.

Karksi.

I-2 Mii-pe-räst, mii-pe-räst, sõt-si - ke - ne
 mii - pe - räst poi - si meid põ - le - ve?

- Miiperäst, miiperäst, sõtsikene,
miiperäst poisi meid põleve,
laiasärgi meida laidav,
kübarpää meid kõnelev?
5. Et meil el'me peenikese,
kaalakirja kasine.

- Kui mina elää, osta el'me,
kui mina kasva, kata kaala,
eladen saa el'mekõrra,
10. kasvaen saa kaalakirja.
Veli viib Riiga ristu härja,
Valka viib vana pugali —
säält toob el'me ialise,
keedi kümnekeelelise,
15. sõrmus viievitsalise,
sõlga kuuekupulise.
Siis tulev poisi puutumaie,
naisemehe naaramaie.
Võtam kivi me peosse,
20. sõmeriku sõrmelaani,
lei mina poisil poole peada,
poole peada, poole meelta.
Poiss jäi pooleoimatsesse,
mees või maha meeletusse.
25. Poiss läits Riiga kohtuesse.
Kumbal õigus mõistetasse?
Neiul õigus mõistetasse,
poissi päale pessetasse.

Laulnud Jaak Sild, 27 a. vana, Liisu Vaabline, 74 a. vana,
ja Mari Sink, 61 a. vana, Karksi kihelkonnast, Polli, Karksi ja Pöögle
vallast 1909. a. Ules kirjutanud A. Martin ja P. Tatz (EÜS V 233 (59) ja
426/7 (116)).

61. EI TULE SINULE.

Koeru.

1-2. Mis sa naerus naerad minda, pilusilma, pil-kad minda.

- Mis sa naerus naerad minda,
pilusilma pilkad minda,
tinarinda teutad minda,
rähkasilma räägid minda!
5. Sina naerus ei saa naista,
pilusilm ei piiakesta,
tinasilm ei tütterit,
ninanokk ei neiukest,
ehk otsiksid sa tulega,
10. käksid kulla küündelalle,

kükakil külätänavas,
perseli pereväravas,
helistaksid helmesid,
paristaksid pauasid.

15. Mina toast kosteneksi:

«Peiukene, poisikene,
vii sina helmed eide kätte,
eit paneb kodu koera kaela,
ette lauta emmise kaela,

20. talu lauta talle kaela,
vahest paneb vasika kaela.
Siiski ei tule ma sinule,
sinule siateule,

hobuse unenäule,
25. koerakompa Mihkelile.»

Laulnud Mari Steinberg, 73 a. vana, Koeru kihelkonnas, Kapu vallas, Varangu külas 1909. a. Üles kirjutanud J. Välbe ja V. Rosenstrauch (EUS VI 1319 (64) ja 1477/8 (172)).

62. NEIUD LÄHEVAD ÄRA.

Põltsamaa.

Nei - u - ke - sed, noo - ru - ke - sed,
löö-me rit-ta, pa-ne-me paari, läh-me ä - rä
sii - ta maal-ta, läh-me su - iks soo-ja maa-le.

Neitsikesed, noorukesed,
lööme ritta, paneme paari,
lähme ära siita maalta,
lähme suiks sooja maale,
5. pooleks suiks Poolamaale,
tükiks ajaks Türgi rajale!
Las tuleb siia neiunälga,

neiunälga, peiupuudu,
külap siis hobul otsitakse,
10. sälusääril soidetakse,
varsakabjal katsutakse.

Laulnud Hans Grünwaldt, 70 a. vana, Põltsamaa kihelkonnas,
Sulustvere vallas 1912. a. Üles kirjutanud O. Siiak ja H. Einer (EÜS IX 573
(29) ja 552 (47)).

63. NEIUD LÄHEVAD ÄRA.

Muhu.

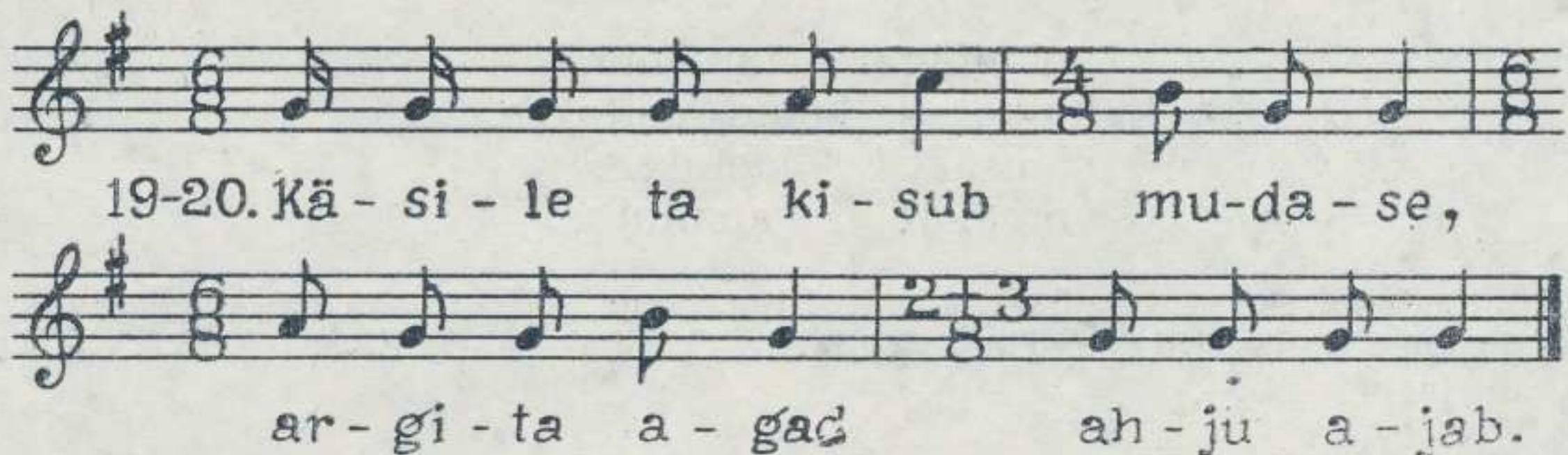
MM $\text{♪} = 154$

1-7. Läh-me su- iks Soo-me-maa-le, tal-veks ta-ha
jõ - ge - de - 1e, poo-leks aas-taks Poo-la-maa-le,
poo-leks aas-taks Poo-la-maa-le, jä-ta-me sii-a
nei-u näл-ga, nei-u näл-ga, pruudi puu-du!

Poi-sid siis pük-sa-ta pa - lu - vad,

kü - ba - ra - ta ku - mar - da - vad

15-16. Mi - ne sa mus - ta - maa mu - ru - 1e,
ra - tas - kae - la - ka ka - ru - 1e !

- Lähme suiks Soomemaale,
talveks taha jōgedele,
pooleks aastaks Poolamaale,
jätame siia neiunälga,
5. neiunälga, pruudipuudu!
- Poisid /siis/ püksata paluvad,
kübarata kumardavad:
«Tulge tagasi, neiud noored,
neiud noored, teisedpooled!
10. Mool o siidi silmarätik
ja o niidi ninarätik,
kuldakarva kaelarätik.»
- «Ei ma siiski sind ei taha,
sind ei taha, sool ei tule —
15. mine sa mustamaa murule,
rataskaelaka karule!
Sinu isa pitkaända,
sinu ema raudarakki —
käsilte ta kisub mudase,
20. argita agad ahju ajab.»

Laulnud Kadri Suu, snd. 1869. a., ja Elvi Suu, 1922. a., Muuhu kihelkonnas, Muuhu vallas, Nõmmkülas 1942. a. Üles kirjutanud H. Tampere (RKM II 24, 249/50 (6)).

64. KARSKE NEIU.

Sangaste.

Tohi poisi minnu putt(u),
näppi nällätse sulas(e) —
mul om man maaväids(e),
üü all öövliravv(a).

5. Maha iks lassi Matsi mao,
söödi päälle Jüri söäm(e),
pöllu päälle Peetre pōrn(a).

Laulnud Lotta Anderson, 70 a. vana, Sangaste kihelkonnas, Sangaste vallas 1909. a. Ules kirjutanud A. Kiiss, A. Möttus ja J. Sossi (EÜS VI 207 (68) ja 381 (72)).

65. POISI JA NEIU MATUS.

Sangaste.

The musical notation consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time (indicated by '8'). The lyrics for the first two lines are: 'Kui ne pois - si koo - le - nes - se,' followed by a repeat sign. The second staff continues with 'ko-hes ta ma-ha ma-te - tes? Oo - oo,' followed by another repeat sign. The third staff concludes with 'el - le - roo, oo - oo, el - le - roo.'

Kui ne poissi surenesse,
kohe neid sis matetesse?
Rabasuhu mätaste vahele.

Mis neile päälle kateti?

5. Ragask ala, ragask päälle.

Kea poisi havval käiva?

Neitsi käiva neljakeste,

kahru käiva katekeste,

hundi käiva hulganti,

10. soe käiva summa kaupa.

Mis sääl poisi havval kasvi?

Vana tuim tubakleht,

vana haisva angerpist,

vana lõhe lõikhain.

*

15. Kui ne neu koolenesse,
kohes sis neidu matetesesse?
Kullatsiide kirikude,
vassetide kabalikku.
Mis Neil päale katetesesse?
20. Siidi päale, siidi ala,
siidi varvaste vahele.
Kea neu havval käiva?
Iga riidi Riia härra,
iga puulpä poodisaksa,
25. iga laupä lauluhärra.
Mis sääl neu havval kasvi?
Kullerkupu, jaanililli,
toome häitsva ilusast,
linnu laulva lōbusast.

Laulnud Miina Tamm Sangaste kihelkonnas, Tõlliste vallas 1898. a.
Ules kirjutanud J. Tamm (H II 59, 816 (6) ja 802 (61—62)).

66. NEIU SURM.

Rapla.

Oh mi-nu el-ded ee - de ven-nad
ja mi-nu tar-gad taa-di vennad, kui kuu-le-te mind
su - re - vat, siis teh-ke mul ki-vist kers-tu-ke!

*

- Oh mu ellad eide vennad
ja mu targad taadi vennad,
kuulake mu järele!
Kui mina akkan surema,
5. tehke mulle kivist kerstuke ja
raiuge rauast ristike,
undiluusta ukseke ja
karuluusta kaanuke!

Raud on alles Rootsimaal,
10. sepa pojad pisukesed,
kis need naelad näkivad,
lauad kokku koputavad.

Laulnud Mai Leitorp, 79 a. vana, Rapla kihelkonnas, Rapla vallas, Uuskülas 1928. a. Viisi kirja pannud A. Saat (ERA III 1, 30 (24)). — Sõnad kirjutanud C. Creek Anna Rohu, 61 a. vana, laulmise järgi Ridala kihelkonnas, Asuküla vallas, Eigla külas 1921. a. (ERA II 30, 315/7 (40)).

ПЕСНИ О МОЛОДЕЖИ И ОТНОШЕНИЯХ МЕЖДУ МОЛОДЫМИ ЛЮДЬМИ.

49. Лес между девушками. Где мы, сестрицы, могли бы вместе попеть? Братец, наточи топор, сруби лес, который между нами!

50. Девушки, как войско. Не беги, хуторок, в лес, не думай, что едет войско! Это не войско, а едут только две сестрицы.

51. Прогулка на ночь. Куда мы пойдем к ночи? Пойдем поглядим, надет ли кафтан на месяце, есть ли серебряные бусы на шее у вечерней зари.

52. Прекрасная езда. Поедем через деревни. Впереди сверкают бусы на лошади, птица сидит на оглобле...

53. Парни своей и чужой деревни. Где стояли парни из Пальмсе, там разливали водку, покупали пиво; где стояли парни из Лообу, там разливали воду, наливали квас.

54. Похвала брату. «Ты хочешь выйти за моего брата?» — «Как я могу за него пойти, раз я его не знаю?» — «Морская пена белая, еще белее мой брат, морской камыш высок, еще выше мой брат, перила моста гладкие, брат еще более гладкий».

55. Украдкой глядят на девушек. Парни глядели из углов, как красуется девушка-краса, будто крутится ивовая сережка.

56. Девушка хочет подрасти. Посмотрите, парни, какая девушка из меня получится! Я, как земляника на горе, хожу, как тетерев, по дороге. Дайте мне еще подрасти, уж найдут меня когда-нибудь!

57. Я не одна. «Могу ли я прийти к тебе?» — «Не приходи сейчас — отец пашет, сестра боронует, брат караулит с ружьем».

58. Заносчивые девушки. Навстречу попалась толпа девушек — они гнушились табачного дыма и винного запаха. Это сердитые и заносчивые девушки, никто за них не посватается.

59. Ленивые девушки. Что вы, девушки, о себе думаете, почему гнушаетесь парней? Вы дремлете за пряденьем и вязаньем.

60. Парни гнушаются. Почему парни нами гнушаются? Потому что бусы мелкие, ожерелий мало. Будем живы, купим себе бусы. Пусть тогда придет парень, разобъем ему пол-головы.

61. Не пойду за тебя. Что ты надо мной смеешься? Не найдешь себе жену, хотя бы искал с огнем. Пусть мать наденет бусы собаке на шею — не пойду я за тебя.

62—63. Девушки уходят. Уйдемте, девушки, отсюда (на лето в Финляндию). Пускай будет нехватка девушек, тогда уж нас поедут искать на лошади (парни без шапок будут кляться).

64. Благоразумная девушка. Парни не смеют меня трогать — у меня с собой нож.

65. Похороны парня и девушки. Когда умирает парень, его хоронят в болоте между кочками. На могилу приходят выть собаки, растет на ней табак. Девушку хоронят на золотистом кладбище, в шелковых тканях. На могиле растут цветы, поют птицы, навещают господа из Риги.

66. Смерть девушки. Братья, когда услышите, что я умираю, приготовьте гроб из камня и крест из железа! — Железо еще в Шведской земле, а сыновья кузнеца, которые будут готовить гвозди, еще мальчишки.